

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๑

วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลจังหวัดนนทบุรีขอให้ส่งความเห็นที่คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้มีคำร้องลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่ศาลจังหวัดนนทบุรีขอให้กระทรวงยุติธรรมส่งความเห็นของ นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ จำเลยที่ ๖ ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๐๔๔/๒๕๒๖ ของศาลจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง นายยัง บรมทองชุ่ม กับพวกรวม ๒ คน โจทก์ นางมัยเอ็ง แซ่ตัน กับพวกรวม ๘ คน จำเลย เรื่อง พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งนางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งบทบัญญัติที่ศาลใช้บังคับคดี ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ว่าขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้องของ นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ จำเลยที่ ๖ ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๐๔๔/๒๕๒๖ ของศาลจังหวัดนนทบุรีว่า นายยัง บรมทองชุ่ม กับพวกรวม ๒ คน ได้เป็นโจทก์ฟ้อง นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ กับพวกรวม ๘ คน ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี ให้ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๘ โอนขายที่ดินที่โจทก์เช่าทำนาอยู่ให้แก่โจทก์ ศาลจังหวัดนนทบุรีวินิจฉัยว่า ฟ้องของโจทก์เป็นฟ้องเคลือบคลุมพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาโดยคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ วินิจฉัยว่าฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุม พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาใหม่ ศาลจังหวัดนนทบุรีมีคำพิพากษาใหม่ให้จำเลยทั้ง ๘ โอนขายที่ดินให้แก่โจทก์ทั้งสอง จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยฎีกา ศาลฎีกาพิพากษายืน โดยคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ จำเลยที่ ๖ โต้แย้งเป็น ๒ ประเด็นคือ

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ ผู้พิพากษาลงลายมือชื่อไว้ไม่ครบองค์คณะ แม้ประธานศาลฎีกาบันทึกรับรองว่า “ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคดีนี้ได้ทำคำพิพากษาโดย นายอภิรักษ์ ปุษปาคม ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ ดังลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่นายอภิรักษ์ ปุษปาคม ไปดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ” แต่ก็มีได้จัดแจ้งระบุข้อความให้ปรากฏชัดเจนว่า “และมีความเห็นฟ้องด้วยคำพิพากษานั้น” จึงไม่ครบถ้วน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ไม่มีผลตามกฎหมาย ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ ซึ่งต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ลงลายมือชื่อไว้เพียง ๑ นาย ไม่ครบองค์คณะ และประธานศาลฎีกาบันทึกรับรองเพียงว่า “ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคดีนี้ได้ทำคำพิพากษาโดยนายอัมพร เดชศิริ และนายวิฑูรย์ สุทธิประภา ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะดังลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่นายอัมพร เดชศิริ เกษียณอายุราชการ และนายวิฑูรย์ สุทธิประภา ย้ายไปดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ” โดยไม่มีการจดแจ้งว่า “และมีความเห็นฟ้องด้วยคำพิพากษานั้น” จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ และมาตรา ๒๖๔ ต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

(๒) บทบัญญัติที่ศาลนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้คือ พระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ก่อนวันที่โจทก์ฟ้อง บทบัญญัติที่ศาลนำมาใช้บังคับแก่คดีนี้จึงขัดต่อกฎหมาย เป็นเหตุให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ อันต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๖๔ ซึ่งต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ได้พิจารณาข้อโต้แย้งของ นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ จำเลยที่ ๖ ในคดีนี้แล้วเห็นว่า

ในประเด็นที่ (๑) จำเลยโต้แย้งว่าศาลฎีกาไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นต้องลงลายมือชื่อผู้พิพากษาที่พิพากษาหรือทำคำสั่ง หรือถ้าผู้พิพากษาคงใดลงลายมือชื่อไม่ได้ ก็ให้ผู้พิพากษาอื่นที่พิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้นหรืออธิบดีผู้พิพากษา แล้วแต่กรณี จดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาคงนั้นมิได้ลงลายมือชื่อ และมีความเห็นฟ้องด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น แล้วกลัดไว้ในสำนวน” ซึ่งจำเลยเห็นว่าเป็นการขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๓ ที่บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” จำเลยมิได้โต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับ คือ มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่เป็นการที่จำเลยโต้แย้งว่าศาลฎีกาไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕๑ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ในประเด็นที่ (๒) จำเลยโต้แย้งว่าศาลใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ไปแล้วก่อนวันที่โจทก์ฟ้อง มาใช้บังคับแก่คดีเป็นการขัดต่อกฎหมายและเป็นเหตุให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ นั้น เป็นการที่จำเลยโต้แย้งว่า ศาลใช้กฎหมายผิดฉบับมาบังคับแก่คดี ไม่ใช่โต้แย้งว่ากฎหมายนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญ

ข้อโต้แย้งของจำเลยในประเด็นที่ (๑) ว่า ศาลไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๑ วรรคสอง และข้อโต้แย้งของจำเลยในประเด็นที่ (๒) ว่า ศาลใช้กฎหมายที่ยกเลิกไปแล้วมาบังคับแก่คดี ไม่เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจะพึงส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ